

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра ботаніки і методики викладання природничих
наук

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ФЛОРИ СВІТУ
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти

Силабус освітнього компоненту «Декоративні рослини флори світу» з циклу вибіркових дисциплін підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник: Коцун Л.О., к.б.н., доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Гарант ОПП «Біологія»

проф., д.б.н. Сухомлін К.Б.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

протокол № 2 від 15.09.2025р.

Завідувач кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

проф., д.б.н. Фіщук О.С.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійні програми, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Е Природничі науки, математика та статистика, спеціальність Е1 Біологія та біохімія, ОПП «Біологія магістр	Вибірковий
		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції: 10 год.
		Практичні роботи: 14 год.
		Консультації 8 год.
		Самостійна робота 88 год.
Кількість годин/кредитів 120/4		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Коцун Лариса Олександрівна

Науковий ступінь: кандидат біологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Контактна інформація: kocun.larisa@ukr.net; kocun.larisa@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Силабус вибіркового освітнього компонента «Декоративні рослини флори світу» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Мета та завдання вибіркового освітнього компоненту. Метою ВОК є набуття теоретичних знань про видовий склад, формову різноманітність, біоекологічні та декоративні властивості рослин флори світу, що дозволить здобувачам оволодіти практичними навичками раціонального використання рослин у майбутній професійній діяльності, зорієнтованої на відновлення та збереження рослинного світу. **Завдання** освітнього компоненту полягає у набутті практичних навичок визначення рослин із декоративними якостями, опанування методів оцінки їх властивостей, особливостей розмноження та теоретичного визначення успішності їх інтродукції в нових умовах існування та прогнозування її наслідків. **Предметом вивчення** освітнього компоненту «Декоративні рослини флори світу» є вивчення видового різноманіття, біоекологічних та природних декоративних властивостей рослин флори світу, ролі інтродукції та акліматизації рослин у збагаченні флори регіону, закономірностей внутрішньовидової мінливості рослин та її практичного застосування у озелененні.

В результаті вивчення ВОК здобувач зможе ефективно вибудувати різні види підприємницької діяльності, пов'язаної із інтродукцією, розмноження та реалізацією декоративних рослин флори світу, виявляти креативність у створенні різноманітних насаджень і композиційних поєднань, а також налагодити комунікацію із потенційними споживачами його послуг.

3. Soft skills: комунікабельність; ввічливість; гнучкість розуму; чесність; навички

міжособистісного спілкування; позитивний настрій; професіоналізм; відповідальність; вміння працювати в команді; знання професійної етики.

4. Структура освітнього компонента

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /бали
Змістовий модуль 1. Біоекологічні та природні декоративні властивості рослин флори світу							
1	Вступ. Поняття про декоративні рослини, їх значення. Природні декоративні властивості рослин та їх оцінка. Групи декоративних рослин за відношенням до основних екологічних факторів.	21	2	4	14	1	Т,ІРС / 22балів
2	Видовий склад декоративних рослин із відділу Голонасінні. Вплив екологічних факторів та урбанізованого середовища на їх декоративні властивості.	25	2	2	20	1	Т,ІРС / 18 балів
3	Видовий склад декоративних рослин із відділу Покритонасінні. Негативні чинники впливу на їх декоративні властивості.	31	2	2	25	2	Т, ІРС/ 18 балів
Разом за модулем 1		77	6	8	59	4	58 балів
Змістовий модуль 2. Інтродукція та акліматизація рослин та її значення у збагаченні флори певного регіону							
4	Інтродукція і акліматизація рослин, її значення. Оцінка успішності та перспективності рослин при інтродукції в нових умовах існування. Негативні наслідки інтродукції рослин. Натуралізація декоративних рослин. Інвазійна активність та інвазійний потенціал декоративних рослин.	22	2	4	14	2	Т,ІРС / 24 балів
5	Внутрішньовидова мінливість декоративних рослин, причини виникнення, значення для озеленення.	21	2	2	15	2	Т,ІРС / 18 балів
Разом за модулем 2		43	4	6	29	4	42 бали
Всього		120	10	14	88	8	100 балів

Методи контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, ВПЗ – виконання практичного завдання.

Перелік тем практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин	Методи навчання	Бали
1.	Біоекологічні властивості декоративних рослин	2	РМГ,Р	6

2.	Природні декоративні властивості рослин	2	РМГ,Р	6
3.	Видове різноманіття декоративних рослин (Голонасінні рослини)	2	РМГ,Р	6
4.	Видове різноманіття декоративних рослин (Покритонасінні рослини)	2	РМГ,Р	6
5.	Оцінка успішності та перспективності декоративних рослин при інтродукції	2	ДС, ІРС	6
6.	Інвазійні види декоративних рослин	2	ДС, ІРС	6
7.	Внутрішньовидова мінливість декоративних рослин	2	РМГ,Р	6
	Разом	14		42

Методи навчання та контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Історія введення декоративних рослин у культуру. Роль ботанічних садів у збагаченні флори України. Життєві форми рослин, їх декоративне значення. Класифікація декоративних рослин за відношенням до температури, вологи, світла, ґрунтових умов. Газостійкість декоративних рослин.

Тема 2. Біоекологічні особливості декоративних рослин з родин: *Ginkgoaceae*, *Pinaceae*, *Cupresaceae*, *Taxaceae*, *Taxodiaceae*.

Тема 3. Біоекологічні особливості декоративних рослин з родин: *Magnoliaceae*, *Ranunculaceae*, *Caryophyllaceae*, *Raeoniaceae*, *Berberidaceae*, *Fagaceae*, *Betulaceae*, *Rosaceae*, *Hydrangeaceae*, *Fabaceae*, *Buxaceae*, *Bignoniaceae*, *Tiliaceae*, *Hippocastanaceae*, *Vitaceae*, *Caprifoliaceae*, *Oleaceae*, *Salicaceae*, *Lamiaceae*, *Asteraceae*, *Poaceae*.

Тема 4. Історія інтродукції рослин в Україні. Стихійна і цілеспрямована інтродукція, її значення. Еколого-географічна класифікація перспективних для інтродукції в Україні видів рослин. Інтродукційне районування України. Методи успішності і прогнозу інтродукції рослин. Інвазійні декоративні рослин свого краю. Рослини-трансформери. Еколого-морфологічний аналіз рослин-інтродуцентів.

Тема 5. Умови, необхідні для виникнення декоративних форм. Класифікація культиварів за декоративними властивостями. Формова різноманітність Голонасінних рослин. Формова різноманітність Покритонасінних рослин. Способи розмноження культиварів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу студентів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на заняття. Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв’язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі

Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Форма підсумкового контролю з дисципліни - залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 60 балів. Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему практичного заняття, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

Терміни проведення заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі нескладання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за залік.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в

неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Додаткові бали здобувач освіти може отримати відповідно до рішення вченої ради факультету за активну участь у житті факультету та університету (додатково не більше 5 балів з одного ОК).

V. Підсумковий контроль

Форма контролю для освітнього компоненту – залік. Залікова оцінка є сумою оцінювання знань теоретичного матеріалу та виконання практичних робіт. Студент має отримати не менше 60 балів для успішного складання заліку. У випадку незадовільної підсумкової оцінки отримані бали анулюються, а на ліквідацію академічної заборгованості (один раз – викладачеві, другий раз – комісії) виноситься 100 балів.

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування з кожної теми освітнього компоненту.

За виконання кожної практичної роботи студент може отримати максимум 5(6) балів, за знання теоретичного матеріалу – максимум 10 балів, за виконання самостійної роботи – 10 балів.

Теоретична підготовка оцінюється за такими критеріями:

1-2 бал – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; відповідь хаотична, фрагментарна; відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

3 бали – відповідь послідовна, недостатньо структурована; роз'яснення переважної кількості позицій (без виділення основних позицій); використання тексту лекції та одного підручника.

4 бали – відповідь логічна, чітка, структурована; використання тексту лекції та одного підручника.

5-6 балів - відповідь логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників.

Практична робота може бути оцінена, якщо студент виконав всі завдання, своєчасно оформив роботу, зробив висновки.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Колєнкіна М. С. Квітникарство : конспект лекцій для студентів денної форми навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 206 – Садово-паркове господарство. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекєтова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекєтова, 2020. 202 с.
2. Коцун Л.О. Декоративні рослини флори світу: методичні рекомендації до лабораторних робіт для магістрів біологічного факультету. Видання 3-є, доп. і перероб. /Укл.: Л. О. Коцун. Луцьк : Друк ПП Іванюк В.П. 2024. 45 с .
3. Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні : рослинний світ та гриби. Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 16. Т. 1. Київ; Чернівці : Друк Арт, 2020. 280 с.
4. Пузріна Н. В. Шкідники та збудники хвороб деревних декоративних рослин : навчальний посібник. Частина I. К. : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2020. 527 с.
5. Роговський С.В., Роговський Д.С. Декоративне розсадництво і насінництво : навчальний посібник. Біла Церква; БНАУ, 2021. 96 с.
6. Тищенко О.В. Флора України : навч. посіб. ННЦ «Інститут біології та медицини» К. : 2021. 284 с.